

Tài liệu

AN TOÀN TÌNH DỤC

Phần 2:

Nhiễm trùng lây truyền qua đường tình dục

Tài liệu được xây dựng bởi
Trung tâm Hỗ trợ Sáng kiến Phát triển Cộng đồng (SCDI),
và lưu hành nội bộ.

Ai cũng có thể mắc các nhiễm trùng lây truyền qua đường tình dục (STIs) kể cả người đó có hành vi tình dục hay không. Chúng ta không nên kỳ thị những người có STIs để họ có thể tiếp cận một cách dễ dàng các dịch vụ chăm sóc sức khỏe phù hợp. Từ đó, bảo vệ sức khỏe cho chính bản thân họ, “đối tác” của họ và sức khỏe cộng đồng nói chung.

NHIỄM TRÙNG LÂY TRUYỀN QUA ĐƯỜNG TÌNH DỤC LÀ GÌ?

Nhiễm trùng lây truyền qua đường tình dục (STI) lây từ người này sang người khác qua các hành vi quan hệ tình dục, chẳng hạn:

Quan hệ tình dục đường

Dương vật - Âm đạo

Dương vật - Hậu môn

Dương vật - Miệng

Miệng - Hậu môn

Sử dụng tay

Con đường
tình yêu dục

KHI NÀO TÔI NÊN ĐI KHÁM BÁC SĨ?

01 Khi bạn có (hoặc nghi ngờ mình có) những triệu chứng như:

ĐAU

Đau tự nhiên vùng sinh dục, đau khi đi tiểu, khi đụng chạm hay khi QHTD. Ở phụ nữ có thể có biểu hiện ngứa âm đạo, âm hộ.

TIẾT DỊCH BẤT THƯỜNG

Tiểu mủ, xuất tiết mủ ở dương vật, huyết trắng âm đạo.

XUẤT HIỆN CÁC VẾT LOÉT, MỤN

Loét, trợt, mụn nước, mụn cóc vùng hậu môn, sinh dục.

02

Khi trước đó bạn có QHTD với một người có biểu hiện của STIs hoặc đã được chẩn đoán nhiễm HIV hoặc STIs.

03

Kể cả khi bạn không có triệu chứng và luôn QHTD sử dụng bao cao su, bạn vẫn nên đi khám và xét nghiệm sàng lọc định kì **3-6 tháng/lần**, do bạn có thể mắc STIs mà không có triệu chứng rõ ràng.

GIANG MAI

Tác nhân gây bệnh:

Vi khuẩn

Treponema pallidum

Đường lây truyền

Chủ yếu lây qua quan hệ tình dục không an toàn, qua đường máu và lây gián tiếp qua đồ dùng, vật dụng bị nhiễm khuẩn.

Giang mai bẩm sinh

Giang mai bẩm sinh ở trẻ em do lây truyền từ mẹ sang con khi mang thai và khi sinh, rất nguy hiểm, có thể gây dị dạng thai nhi và tử vong cho trẻ.

TRIỆU CHỨNG:

Giai đoạn 1, 2

Có loét sinh dục, sưng hạch bẹn, ban đỏ toàn thân;

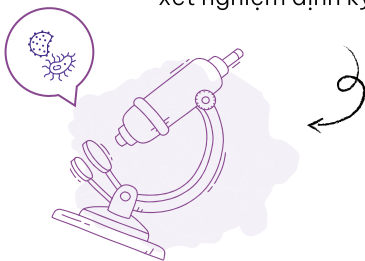
Giai đoạn tiềm ẩn không có triệu chứng kéo dài nhiều năm.

Giai đoạn 3

Nếu không điều trị, có thể tiến triển thành giai đoạn 3, có khối, cục trên người, tổn thương hệ tim mạch, thần kinh,... và có thể gây tử vong.

Điều trị & dự phòng

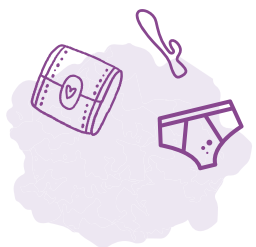
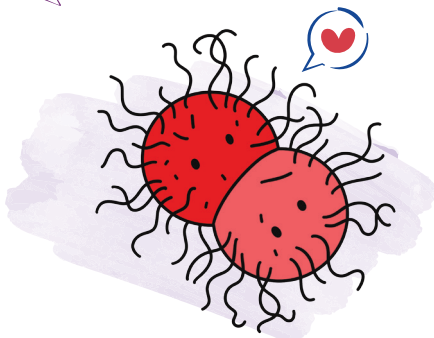
Bệnh có thể chữa khỏi hoàn toàn. Hiện chưa có vắc xin phòng bệnh, cách dự phòng là QHTD an toàn, xét nghiệm định kỳ.

LẬU & CÁC TÁC NHÂN GÂY VIÊM NIỆU ĐẠO, VIÊM ÂM ĐẠO KHÁC

Tác nhân gây bệnh:

Một số loại vi khuẩn, nấm, kí sinh trùng gây viêm nhiễm vùng niệu đạo, âm đạo, hậu huyệt, hậu môn, trực tràng, chẳng hạn: *Nisseria gonorrhoeae* (vi khuẩn lậu), *Chlamydia trachomatis*, *Mycoplasma genitalium*, trùng roi âm đạo *Trichomonas vaginalis*, nấm *Candida*,...

Đường lây truyền

Lây qua dịch tiết ở huyệt, hậu môn, âm đạo và dương vật khi QHTD (kể cả QHTD đường miệng); ngoài ra có thể lây gián tiếp qua khăn tắm, đồ lót, đồ chơi tình dục dùng chung; lây từ mẹ sang con khi sinh.

TRIỆU CHỨNG:

Thẻ lậu không triệu chứng

Dù không có triệu chứng nhưng vẫn có thể lây cho bạn tình.

Ở âm đạo

Có thể ngứa âm hộ, đau khi giao hợp, tiểu khó, đau bụng dưới, chảy dịch trắng, khí hư, mùi hôi.

Ở niệu đạo

Tiểu buốt, tiết dịch, sưng đỏ miệng sáo, quy đầu, có thể đau tinh hoàn, sưng bìu.

Ở họng, hậu môn, trực tràng

Thường không có biểu hiện rõ ràng, có thể có ngứa rát, mót rặn, tiết dịch.

Ở mắt

Dây lên mắt có thể gây lậu mắt, gây sưng đỏ, chảy dịch, nghiêm trọng có thể gây viêm loét giác mạc gây sẹo, mù,...

Điều trị & dự phòng

Bệnh có thể điều trị khỏi hoàn toàn, nhưng cần điều trị cả vợ, chồng hoặc bạn tình của người bị nhiễm.

Hiện chưa có vắc xin, cách phòng tránh là QHTD an toàn, chung thủy.

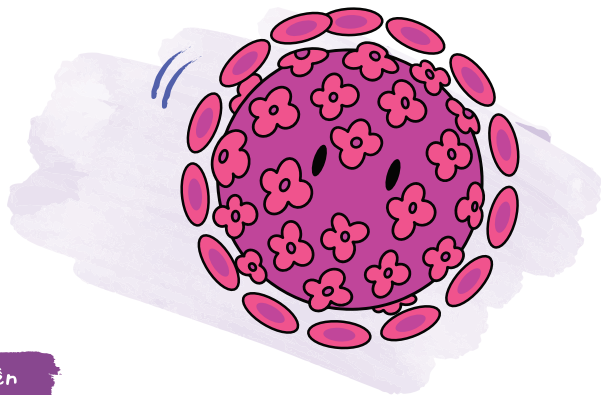
HERPES SINH DỤC

(Mụn rộp sinh dục)

Tác nhân gây bệnh:

Vi rút Herpes simplex (HSV)

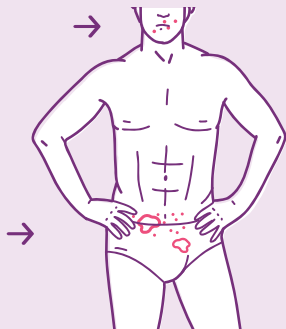

Đường lây truyền

Lây nhiễm qua QHTD hoặc tiếp xúc với dịch tiết chứa vi rút HSV trong vết lở mụn rộp, nước bọt, tinh dịch, niêm mạc vùng miệng, sinh dục của bạn tình.

TRIỆU CHỨNG:

Mụn nước

Mụn nước mọc thành chùm quanh bộ phận sinh dục, hậu môn, miệng hoặc lỗ mũi, có thể vỡ ra để lại vết loét đau, ngứa rát.

Điều trị & dự phòng

Bệnh không khỏi hoàn toàn, điều trị sẽ giúp giới hạn diễn tiến và giảm triệu chứng, HSV vẫn tiềm ẩn trong cơ thể và có thể tái phát.

Hiện chưa có vắc xin, cách phòng tránh là QHTD an toàn, chung thủy.

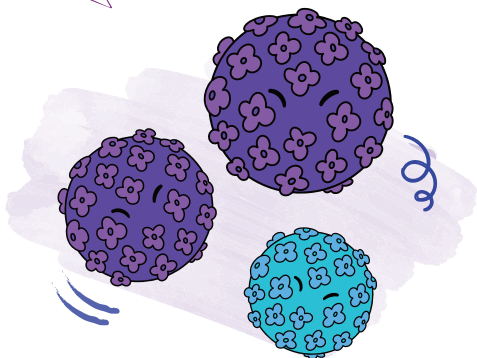
SÙI MÀO GÀ

(Mụn cóc sinh dục)

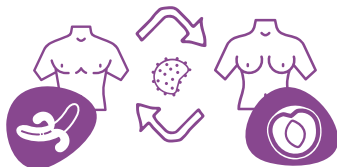
Tác nhân gây bệnh:

Do vi rút gây u nhú ở người (Human papillomavirus - HPV) gây nên, có nhiều chủng HPV, trong đó chủng 6 và 11 gây ra sùi mào gà, ngoài ra các chủng như 16, 18, 31 và 33 có khả năng cao gây ra ung thư vòm họng, dương vật, hậu môn, cổ tử cung.

Đường lây truyền

Lây qua tiếp xúc và dịch tiết từ tổn thương chứa HPV..., kể cả khi HPV tiềm ẩn trong cơ thể mà không có triệu chứng.

TRIỆU CHỨNG:

Sẩn, sùi như quả dâu tằm, mọc ở những vị trí thực hiện QHTD như dương vật, âm đạo, miệng, họng hoặc hậu môn.

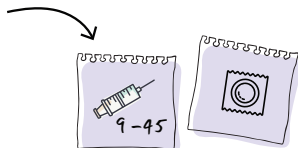
Điều trị & dự phòng

Hiện chưa có thuốc đặc hiệu diệt HPV.

Điều trị chủ yếu nhằm loại bỏ sùi bằng cách bôi thuốc hoặc đốt laser, đốt lạnh nitơ lỏng, đốt điện, hay phẫu thuật cắt bỏ.

Điều trị sẽ giúp giảm khả năng lây nhiễm cho bạn tình. Sùi mào gà có thể tái phát sau điều trị.

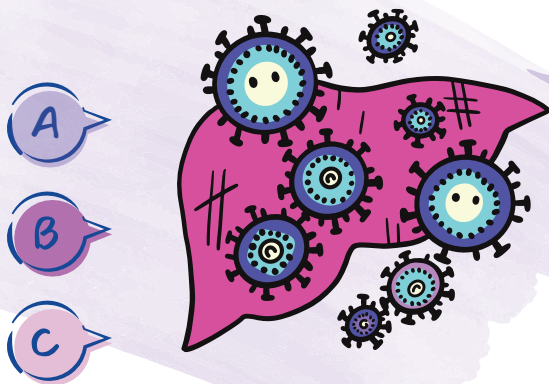
Phòng bệnh bằng QHTD an toàn, và tiêm vắc xin phòng 9 chủng HPV, tiêm cho cả nam và nữ từ 9 đến 45 tuổi, nên tiêm bất kể đã nhiễm HPV trước đó hay chưa.

VIÊM GAN DO VI RÚT

Tác nhân gây bệnh:

- Vi rút viêm gan A - lây qua đường tiêu hóa
- Vi rút viêm gan B - lây qua đường máu, đường tình dục và từ mẹ sang con
- Vi rút viêm gan C lây truyền chủ yếu qua đường máu.

TRIỆU CHỨNG:

Triệu chứng ban đầu có thể rầm rộ như chán ăn, mệt mỏi, vàng da, vàng mắt, hoặc cũng có thể diễn biến âm thầm không triệu chứng. Viêm gan B, C có thể tiến triển mạn tính, nguy cơ biến chứng suy gan, xơ gan và ung thư gan nếu không được phát hiện sớm và theo dõi định kỳ.

Điều trị & dự phòng

Hiện đã có vắc xin phòng viêm gan A và B, chưa có vắc xin phòng viêm gan C. Dự phòng bằng cách QHTD an toàn, chung thủy, tiêm vắc xin; tránh làm thủ thuật như xăm mình, xỏ khuyên,... ở những cơ sở không hợp vệ sinh; tránh dùng chung bơm kim tiêm, dao cạo râu, bàn chải đánh răng.

Viêm gan A và C
có thể điều trị
khỏi hoàn toàn.

HIV

Tác nhân gây bệnh:

Virus gây suy giảm miễn dịch ở người (HIV)

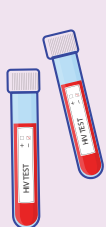
Đường lây truyền

Bệnh lây qua đường tình dục, đường máu và từ mẹ sang con.

KHÔNG lây qua nước bọt, nước tiểu, mồ hôi, muỗi đốt, hay những tiếp xúc, ăn uống, sinh hoạt thông thường.

TRIỆU CHỨNG:

HIV có thể không có triệu chứng điển hình kéo dài nhiều năm. Nếu không điều trị ARV hàng ngày, HIV có thể tiến triển, tấn công hệ thống miễn dịch của cơ thể làm cho cơ thể không còn khả năng chống lại các nhiễm trùng cơ hội và ung thư, dẫn đến tử vong.

Xét nghiệm
là cách duy nhất
để biết có nhiễm HIV
hay không.

Bạn nên xét nghiệm định kỳ 3 tháng/lần nếu có nguy cơ lây nhiễm.

Điều trị & Dự phòng

Người có HIV sẽ được điều trị ARV (thuốc kháng HIV) bằng cách uống thuốc hàng ngày, suốt đời. Nhờ đó có thể sống khỏe mạnh như mọi người, không mắc các nhiễm trùng cơ hội, và không lây HIV cho người khác qua đường tình dục khi đạt tải lượng HIV trong máu dưới 200 bản sao/ml.

QHTD an toàn, chung thủy và xét nghiệm định kỳ, sử dụng biện pháp dự phòng trước phơi nhiễm HIV (PrEP) hoặc sau phơi nhiễm (PEP).

THỰC HÀNH

Bạn có nguy cơ lây nhiễm HIV và STI không?

Hãy tự trả lời các câu hỏi sau :

Bạn có quan hệ tình dục với từ hai bạn tình trở lên?

Bạn từng có quan hệ tình dục không sử dụng bao cao su?

Bạn có quan hệ tình dục với một người nhiễm HIV hoặc STI?

Bạn có quan hệ tình dục để đổi lấy tiền hoặc hiện vật?

Bạn có quan hệ tình dục với một người mà câu trả lời có thể là “có” cho bất kì câu hỏi nào trên đây, hoặc ai đó mà bạn không biết rõ về hành vi tình dục của họ?

Nếu có bất kì câu hỏi nào
trên đây bạn trả lời là

thì bạn có nguy cơ lây nhiễm HIV và STI. Dù nguy cơ cao hay thấp, đừng ngần ngại tới cơ sở y tế để được xét nghiệm định kì HIV và STI, đồng thời kết nối với các dịch vụ dự phòng sẵn có nhé!

TÓM TẮT THÔNG DIỆP

Hãy bảo vệ bản thân khỏi nguy cơ mắc HIV và các nhiễm trùng lây qua đường tình dục bằng cách:

- ✓ Dự phòng tích cực bằng việc sử dụng bao cao su, dự phòng phơi nhiễm HIV bằng PrEP.
- ✓ Chủ động đến cơ sở uy tín để sàng lọc, xét nghiệm định kỳ hoặc khi có triệu chứng bất thường.
- ✓ Điều trị sớm, tuân thủ phác đồ nếu mắc bệnh, để phòng biến chứng của bệnh, điều trị cho cả bạn tình.

Chịu trách nhiệm sản xuất: Nguyễn Thùy Linh

Nội dung: Bác sỹ Nguyễn Đức Khánh

Hiệu đính: Bác sỹ Nguyễn Tấn Thủ, Hiếu Khuất

Trình bày: Hiếu Khuất, Trần Thu Hằng

Trung tâm Hỗ trợ Sáng kiến Phát triển Cộng đồng

Số 9, ngõ 165/30 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

www.scdi.org.vn | www.facebook.com/SCDIVietnam

